

Zahrada

krok za krokem

TEXT: Jiří a Vladimíra Prouzovi

RŮŽE V ZAHRADNÍ ARCHITEKTUŘE

Dva kultivary na obrázku řadíme do skupiny půdopokryvných růží. Růžová 'Sommerwind' (ADR 1987) a červená 'Sommerabend' (ADR 1996) patří k tomu nejlepšímu

Minulý díl našeho seriálu zavítal do pestrého světa trvalek. Tentokrát věnujeme netradičně celý samostatný díl pouze jedné rostlině, která si to ale rozhodně zaslouží. Královna květin a zahradní poklad v jednom: růže. Pojďme společně nahlédnout do voňavého a barevného světa trnitých krasavic, které mají nesčetné podoby a jsou na zahradách zcela nenahraditelné.

Trocha historie...

Velkokvěté růže, tzv. čajohybridy, jsou slavné zejména díky dokonalému tvaru a velikosti pupat, barvě a omamné vůni. Primát ve šlechtění těchto růží patřil

Vyšší keřové růže vynikají v kombinaci s mohutnými trvalkami: na obrázku růže 'Westerland' (W. Kordes Söhne, ADR 1974) vedle modré stračky (*Delphinium*)

V PRŮBĚHU LETOŠNÍHO ROKU VÁS NA STRÁNKÁCH NAŠEHO ČASOPISU SEZNAMUJEME SE ZÁKLADNÍMI PRINCIPY ZAHRADNÍ TVORBY A PŘINÁŠÍME VÁM PRAKTICKÉ RADY A UKÁZKY ŘEŠENÍ, KTERÉ BY VÁS MOHLY INSPIROVAT PŘI BUDOVÁNÍ VLASTNÍ ZELENÉ OÁZY.

v 19. století Francii, kde poprvé šlechtitel Guillot zkrřížil remontantní růži s čajovou růží z Číny a dosáhl kvalitního vzrůstu, vitality a hustých květů. Ale teprve v roce 1945 se podařil průlom ke zdravým velkokvětým růžím. Francouzský šlechtitel Meilland vyšlechtil legendární růži 'Gloria Dei', která se s úspěchem pěstuje dodnes.

Květina mnoha podob

Byla by však velká škoda zůstat pouze u velkokvětých růží, které se hodí především k řezu. Pro architektonické účely jsou dnes důležitější jiné skupiny růží, kterým souborně říkáme „záhonové“. Na ▶

▲ Velmi důležitou kvalitou u moderních růží je i schopnost čistě odkvéstat. Jak vidíte na obrázku, některé květy jsou již odkvetlé, ale přesto nejsou hnědé a kromě světlejšího odstínu vypadají stále dobře. Zde 'Lavendel Dream' (ADR 1987)

▲ Růže se dají kombinovat i samy se sebou: v popředí keřová 'Schneewittschen', vlevo červená velkokvětá 'Barkarole', za ní žlutá floribunda 'Friesia', fialová polyantka 'Lavendel Dream' (ADR 1987) a v pozadí popínává 'Rosarium Uetersen'

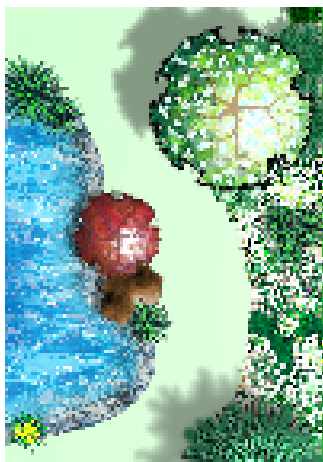
▲ Bohatě kvetoucím čajohybridem s čistě bílou barvou a zajímavě tvarovaným květem je i tato odrůda 'Polarstern'

◀ Proslulá odrůda 'Gloria Dei' je nejslavnější a nejprodávanější čajohybrid světa

Půdopokryvné růže se výborně hodí na okraje záhonů nebo jako doprovod cest a schodů. V popředí 'Lovely Fairy', za ní bílá 'Innocencia', která sbírá jedno ocenění za druhým (šlechtitel W. Kordes Söhne, ADR 2003), vpravo popínává 'Lawinia'

'LichtKönigin Lucia' je další slavná keřová růže, vyšlechtěná v roce 1966 (W. Kordes Söhne, ADR 1968), intenzivně voní a svojí jasnou žlutí prozáří letní podvečer

▲ **Velmi dobře se růže uplatňují i v jednobarevných záhonech. Typické to je u bílé barvy, kde máte k dispozici velmi dobrý sortiment v každé velikostní kategorii od půdopokryvných až po velké keře. Jako doplněk se dále uplatní bílé kvetoucí zvonky, čechravy, ostrožky, anemonky, astry, srdcovky, hvozdík, kakost, kopretiny, lilie, řebříček, na jaře tulipány a hyacinty a mnoho dalších**

◀ **Sytá modř ostrožky (*Delphinium*) je dokonalým doplňkem bílé keřovky 'Schneewittchen'**

rozdíl od velkokvětých jsou mnohokvěté – na jednom výhonu současně rozkvetou až třicet jednotlivých květů. Nové odrůdy navíc kvetou po celou sezónu od jara až do zámrazu.

Podle celkového vzrůstu, velikosti jednotlivých květů a dalších vlastností se někdy ještě dělí na čtyři základní skupiny: nejnižší půdopokryvné růže (kolem 30 cm výšky), polyantky (do 60 cm), floribundy (80–120 cm), sadové a keřové růže (do 250 cm). Samostatnou skupinou jsou popínavé a pnoucí růže.

Růže v zahradní kompozici

Půdopokryvné růže už podle názvu slouží především k vytvoření hustého porostu na slunných místech. Jejich hlavní předností je bohaté a dlouhodobé kvetení a nízké nároky na péči. Nejlépe vyniknou ve větších plochách.

Polyantky a floribundy se v moderní zahradě uplatní zejména ve smíšených výsadbách, tedy v kombinaci s trvalkami, okrasnými travami i keři. Efektivní budou zejména v těch částech zahrady, jež jsou hojně užívané – podél hlavních cest, odpočívadel a teras. Díky mnoha odstínům dávají prostor fantazii při míchání barev.

Není růže jako růže aneb jak poznat ty nejlepší

Pokud má růže přinést maximum ze svých jedinečných vlastností, je třeba respektovat několik zásad. Mezi ty nejdůležitější patří kvalita rostliny a pěstitelské podmínky.

Při obstarávání sazenic vybírejte nejen zdravé a nepoškozené jedince, ale především pouze špičkové a zaručené kultivary! Nejde totiž jen o to, zda růže bohatě a dlouho kvetou, ale zrovna tak důležitá je i odolnost proti nejvýznamnějším chorobám: černé skvrnitosti a padlí. Protože však existuje nepřehledné množství odrůd, je pro neznalého člověka prakticky nemožné se v růžích orientovat. Obecně lze říci, že až na výjimky jsou moderní růže vyšlechtěny nejlepšími firmami tou nejspolehlivější cestou k úspěchu. Takových firem není mnoho, čtyři v Německu, dvě ve Francii, jedna v Anglii. V Německu existuje objektivní systém kontroly kvality (Německá všeobecná zkouška nových růží na okrasu a odolnost), která je zárukou, že pokud jí daný kultivar projde s úspěchem, tak je po všech stránkách vynikající. Taková růže má pak právo nosit em-

blém se zkratkou ADR, což znamená Uznaná německá růže. K těmto třem písmenům patří ještě letopočet, např. 2005, který značí rok ukončení zkoušky (trvá 4 roky!). Německé zkoušky platí celosvětově za nejtvrďší a čím je datum novější, tím lépe, neboť se vyvíjejí nejen růže, ale i nemoci. Pravdou ovšem je, že i řada nedekorovaných kultivarů je vynikající. Zde při výběru pomůže slovo odborníka – zahradního architekta. Koupí skvělé růže však ještě nemáte vyhráno! Neméně důležitým je i správný výběr a úprava stanoviště. Růže milují osluněná místa, kde mírný vánek brání zadušení v letních vedrech, stejně jako rychle osuší vlhké listy po dešti. Vyhýbáme se tedy uzavřeným a vlhkým koutům. Rozhodujícím požadavkem je i dostatek vláhy v půdě, především v časech horka! Při zalévání zbytečně nemáčíme listy a kvůli oschnutí je ráno lepší nežli večer. Růže je hlubokokořenící rostlina, proto by měla být půda kvalitní a propustná i ve větší hloubce. Zeminu má ráda humózní, středně těžkou a s dobrou zásobou živin.

Keřová růže 'Schneewittchen' je v mnoha směrech nenahraditelná. Délkou, bohatostí a čistotou kvetení nemá v této kategorii nižších keřovek (120–150 cm, někdy se uvádí jako floribunda) prakticky konkurenci, a to i přesto, že byla vyšlechtěna již v roce 1958 (šlechtitel W. Kordes Söhne, Světová růže 1983). Na obrázku s podsadbou šanty (*Nepeta x faassenii*)

Jako výrazné solitery se používají vzrůstně bohatě kvetoucí keře sadových růží. Původně byly sadové růže vyšlechtěny pro ozdobu parků. Nové odrůdy, které opakovaně kvetou, se výborně hodí i do dnešních zahrad. Jsou nenáročné na péči a svou záplavou květů mohou doslova rozzářit i odlehlejší kouty za-

KONTAKT

Ing. JIŘÍ PROUZA
zahradní architekt
tel.: 777 123 700
www.prouza-zahrady.cz

◀ Mezi osvědčené popínavé růže se řadí i červená 'Gruss an Heidelberg'. Na vhodném stanovišti dosahuje značných rozměrů

▶ 'Rosarium Uetersen' je pnoucí růže vynikajících vlastností, která se dá pěstovat i jako keřová bez potřeby opory

▲ 'Dortmund' je velmi odolná popínavá růže snášející dobře silné mrazy i vedra (ADR 1954)

hrady a upoutat tak pozornost již na velkou dálku. Mohou sloužit rovněž jako barevná pohledová clona v podobě volně rostoucího živého plotu po obvodu pozemku.

Romanticky pojatá zahrada se jen těžko obejde bez pnoucích růží, ať již jsou to růže šplhající se podél zdí nebo po obloucích či pergolách. Na sluncem vyhřátém místě, které láká k posezení, nad osamocenou lavičkou v zasněném koutu zahrady nebo na terase u domu vytvoří voňavé barevné květy příjemnou snivou náladu. ■